

Erityisäitiysraha

Infopaketti terveydenhuollon ammattilaisille

Kela|Fpa

Sisältö

- Erityisäitiysrahan tarkoitus
- Lainsäädäntö
- Työterveyshuollon tehtävät
- Äidin tai sikiön terveydelle vaaraa aiheuttavat tekijät
- Esimerkkejä altisteista
- Yleiset edellytykset ja hakeminen
- Lääkärinlausunto
- Esimerkkejä työaloista ja ammateista
- Tilastotietoa
- Neuvontapalvelut ja tiedon lähteitä

Erityisäitiysrahan tarkoitus

- Erityisäitiysrahan tarkoitus on turvata raskaana olevan naisen toimeentuloa ja korvata ansionmenetystä, jos hän joutuu jäämään pois työstään sen takia, että työtehtäviin tai työoloihin liittyvä kemiallinen aine, säteily tai tarttuva tauti tai muu vastaava seikka vaarantaa hänen tai sikiön terveyttä.

Erityisäitiysrahaa koskeva keskeinen lainsäädäntö

- Erityisäitiysrahaa koskevat säädökset
 - sairausvakuutuslaki 1224/2004
 - valtioneuvoston asetus sairausvakuutuslain täytäntöönpanosta 1335/2004
- Muu asiaan liittyvä lainsäädäntö
 - työsopimuslaki 55/2001
 - työturvallisuuslaki 738/2002
 - valtioneuvoston asetus lisääntymisterveydelle vaaraa aiheuttavista tekijöistä (603/2015)

Sairausvakuutuslaki ja asetus

- Sairausvakuutuslain (1224/2004) 9 luvun 4 §:
 - Raskaana olevalla naisella, joka on ansiotyössä tai omassa työssä, on oikeus erityisäitiysrahaan, jos hänen työtehtäviinsä tai työoloihinsa liittyvä kemiallinen aine, säteily tai tarttuva tauti taikka muu vastaava seikka vaarantaa hänen tai sikiön terveyden.
 - Valtioneuvoston asetuksella säädetään, milloin vakuutetun työtehtävien tai työpaikan olosuhteiden voidaan arvioida vaarantavan vakuutetun tai sikiön terveyden edellä mainituissa tilanteissa.
- Sairausvakuutuslain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1335/2004) 1 §:ssä on lueteltu vaaratekijät, jotka oikeuttavat erityisäitiysrahaan.

Työnantajan työsuojelovelvoitteet 1/2

- Työsopimuslaki 2 luvun 3 §:
 - Työnantajan on huolehdittava työturvallisuudesta työntekijän suojelemiseksi tapaturmilta ja terveydellisiltä vaaroilta niin kuin työturvallisuuslaissa säädetään.
 - Jos raskaana olevan työntekijän työtehtävät tai työolot vaarantavat hänen tai sikiön terveyden eikä työssä tai työoloissa olevaa vaaratekijää voida poistaa, työntekijä on pyrittävä raskauden ajaksi siirtämään muihin, hänen työkykynsä ja ammattitaitonsa huomioon ottaen sopiviin tehtäviin.
- Työsopimuslaki 4 luvun 1 §:
 - Työntekijällä on oikeus saada vapaaksi työstä sairausvakuutuslaissa tarkoitetut äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahakaudet.

Työnantajan työsuojelovelvoitteet 2/2

- Työturvallisuuslaki 10§:
 - Työnantajan on työoloista aiheutuvia vaaratekijöitä arvioitaessa otettava huomioon mahdollinen lisääntymisterveydelle aiheutuva vaara.
- Työturvallisuuslaki 11§:
 - Jos työstä tai työolosuhteista saattaa aiheutua raskaana olevalle työntekijälle tai sikiölle erityistä vaaraa eikä vaaratekijää voida poistaa, on työnantajan pyrittävä siirtämään työntekijä raskauden ajaksi muihin tälle sopiviin työtehtäviin.

Työterveyshuollon tehtävät

- Raskaana olevalle tai sikiölle vaaraa aiheuttavien tekijöiden arviointi työolojen suunnittelun ja työpaikkaselvityksen yhteydessä.
- Haitallisten altisteiden ja työtehtävien tunnistaminen ja altistumisen määrällinen selvittäminen (tarvittaessa työhygieenisiä mittauksia, biologisia altistusmittauksia).
- Vaaran arviointi lääketieteellisen tiedon sekä altistumisen voimakkuuden, jaksoittaisuuden ja vaikutusajan perusteella.
- Vaarasta tiedottaminen työnantajalle ja työntekijöille, ehdotusten tekeminen vaaran poistamiseksi tai siltä suojautumiseksi.
- Erityisäitiysvapaan tarpeen arviointi.
- Lausunnon tekeminen erityisäitiysrahan hakemista varten.

Äidin tai sikiön terveydelle vaaraa aiheuttavat tekijät 1/4

- Vaaratekijät on määritelty valtioneuvoston asetuksessa sairausvakuutuslain täytäntöönpanosta.
- Kemiaalliset aineet
 - anestesiakaasu
 - lyijy tai lyijy-yhdiste
 - elohopea tai elohopeayhdiste
 - solunsalpaaja
 - hiilimonoksidi
 - äidin tai sikiön terveydelle vaaralliseksi arvioitu torjunta-aine
 - äidin tai sikiön terveydelle vaaralliseksi arvioitu orgaaninen liuotinaine
 - lisääntymiselle vaaralliseksi, syöpää aiheuttavaksi tai perimää vaurioittavaksi luokiteltu varoituslausekkeella (R-/H-lauseke) varustettu aine (ks. tarkemmin dia 10)
 - ympäristön tupakansavu

Äidin tai sikiön terveydelle vaaraa aiheuttavat tekijät 2/4

- Lisääntymisterveydelle vaaralliset, syöpää aiheuttavat tai perimää vaurioittavat vaaralausekkeet
- Aikaisemmin R-lausekkeilla varustetut aineet ovat muuttuneet 1.12.2010 REACH-asetuksen myötä H-lausekkeilla varustetuiksi aineiksi
 - H340 (R46) saattaa aiheuttaa perimävaurioita
 - H341 (R68) epäillään aiheuttavan perimävaurioita
 - H350 (R45, R49) saattaa aiheuttaa syöpää
 - H351 (R40) epäillään aiheuttavan syöpää
 - H360 (R61) saattaa heikentää hedelmällisyyttä tai vaurioittaa sikiötä
 - H361 (R63) epäillään heikentävän hedelmällisyyttä tai vaurioittavan sikiötä

Äidin tai sikiön terveydelle vaaraa aiheuttavat tekijät 3/4

- Ionisoiva säteily, radionuklidit
- Tarttuvat taudit
 - toksoplasmoosi
 - listerioosi
 - vihurirokko
 - herpes
 - vesirokko
 - parvorokko
 - hepatiitti B ja C
 - sytomegalotulehdus
 - HIV-infektio
 - muut näihin verrattavat taudit

Äidin tai sikiön terveydelle vaaraa aiheuttavat tekijät 4/4

- Muut tekijät
 - maanalainen kaivostyö
 - paineistetuissa tiloissa työskentely
 - vedenalainen sukeltaminen

Työhön liittyvät tekijät, jotka eivät oikeuta erityisäitiysrahaan

- Valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä vaaratekijöitä **eivät ole** esimerkiksi
 - työn fyysinen raskaus, tapaturmariski tai väkivallan uhka
 - melu tai tärinä
 - epäsäännöllinen työaika tai yötyö
 - hankalat työasennot.

Esimerkkejä vaaraa aiheuttavista tekijöistä

Kemiallinen aine 1/3

- Altiste: Hiilimonoksidi eli häkä
- Altistuminen: rauta- ja teräsvalimot, hitsaustyö, savustamot ja tilat, joissa polttomoottorien pakokaasuja (varastot, autokorjaamot)
- Altistumisen arviointi
 - Koko työpäivän kestävän altistumisen ei tule raskauden aikana ylittää 9 ppm (10 mg/m³).
 - Hemoglobiinin häkähemoglobiinin arvon ei tule ylittää 0,020 häkäaltistumisessa, 0,015 dikloorimetaanialtistumisessa.
- Erityisäitiysraha: pienissä suljetuissa tiloissa työskennellessä voi olla oikeus erityisäitiysrahaan

Kemiallinen aine 2/3

- Altiste: Orgaaninen luotin
- Altistuminen: maalaus- ja lakkaustyöt, maalinpuhdistustyö, autonpesu liuotinainepesulla, kemiallinen pesu, kenkä- ja puusepänteollisuuden liimaustyö, lujitemuovityö, silkkipaino, lattian vahaustyö.
- Sikiölle vaarallisille tai mahdollisesti sikiölle vaarallisille liuottimille ei tule altistua raskauden aikana
 - Erityisäitiysraha: myönnetään
- Syöpävaarallisille tai mahdollisesti syöpävaarallisille liuottimille ei tule altistua raskauden aikana
 - esim. bentseeni, trikloorietyleeni, tetrakloorietyleeni, kloroformi, metyleenikloridi, hiilitetrakloridi, 1,1,2,2-tetrakloorietaani
 - Erityisäitiysraha: myönnetään
- Muut liuottimet: altistuminen merkityksetöntä, jos pitoisuus
 - työilmassa <10 % haitalliseksi tunnetusta pitoisuudesta (HTP)
 - biologisessa näytteessä < 10 % altistuneiden viiterajasta
 - Erityisäitiysraha: arvioidaan työolosuhdekuvauksen perusteella

Kemiallinen aine 3/3

- Altiste: Tolueeni
- Altistuminen: silkkipainotyö, metallien ruiskumaalaus, kumiliimaus
- Altistumisen arviointi
 - Ilmapitoisuus (8h) ei saa ylittää 2,6 ppm (10 mg/m³).
 - Veren tolueenipitoisuus ei yli raja-arvon 50nmol/l.
 - Tolueenille selvästi altistavat työt eivät sovi raskaana oleville.
- Erityisäitiysraha: arvioidaan altistumisen perusteella

Ympäristön tupakansavu

- Altiste: tupakansavu
- Altistuminen: vankeinhoito, kotipalvelu, mielenterveys- ja päihdepalvelut, kansainvälinen laivaliikenne.
- Erityisäitiysraha: myöntäminen tulee kyseeseen, jos tupakansavun välttäminen ei ole mahdollista työjärjestelyin.

Säteily

- Altiste: Kosminen säteily
- Altistuminen: lentohenkilöstö
- Altistumisen arviointi: Kosmisen säteilyn ylin sallittu annos raskaana olevalle on 1 mS (milliSievert). Tämä ylittyy keskimäärin 16 – 20 raskausviikon kuluessa, jos lennetään yli 8 km korkeudessa.
- Erityisäitiysraha
 - Lentohenkilöstö siirretään yleisen käytännön mukaisesti maapalveluun 16. raskausviikon kuluessa
 - Myöntäminen tulee kyseeseen, jos maapalvelun järjestäminen ei ole mahdollista (esim. vuokratyötä välittävät yritykset ja pienet yritykset).

Tarttuva tauti 1/3

- Altiste: Toksoplasmoosi
- Altistuminen: työt, joissa hoidetaan sairaita eläimiä tai, joissa on toksoplasmalle altistavia eläinkontakteja (suurten hyötyeläinten veriset toimenpiteet, esim. synnytyksessä avustaminen).
- Altistumisen arviointi
 - Tutkitaan vasta-aineet:
 - seronegatiivinen: riskitöiden välttäminen
 - seroposiivinen: ei rajoituksia.
- Erityisäitiysraha: myöntäminen tulee kyseeseen, jos seronegatiivinen ja riskitekijöiden välttäminen ei ole mahdollista.

Tarttuva tauti 2/3

- Altiste: HI-virus ja hepatiitti
- Altistuminen: terveydenhuoltohenkilöstö, sairaankuljettaja, poliisi, vanginvartija
- Altistumiselta suojautuminen
 - Hepatiitti-rokotus riskiammateissa työskenteleville.
 - Tilanteiden ennakoiminen, oikeat työtavat ja suojautuminen ovat tärkeitä ennaltaehkäisyn kannalta.
- Erityisäitiysraha: myöntäminen ei pääsääntöisesti tule kyseeseen.

Tarttuva tauti 3/3

- Altiste: Parvorokko
- Altistuminen: opettajat, päiväkotien ja lastenosastojen henkilökunta
- Altistumisen arviointi
 - tutkitaan vasta-aineet:
 - seronegatiivinen (ja vastausten odotusaikana): suositellaan raskaana olevan siirtämistä päiväkotiin, jossa epidemiaa ei ole → määräaikainen poissaolo riittää usein, infektiolääkärin suositus on noin 2 kk viimeisestä oireilevasta tapauksesta laskien
 - seroposiivinen: ei rajoituksia .
- Erityisäitiysraha: myöntäminen tulee kyseeseen, jos siirtäminen altisteettomaan päiväkotiin ei ole mahdollista.

Erityisäitiysrahan yleiset edellytykset 1/3

- Perusedellytyksenä aina, ettei vaaratekijää voida poistaa työolosuhteista eikä työntekijää voida siirtää muihin tehtäviin, joissa altistumista ei tapahdu.
- Työjärjestelyt ovat aina ensisijaisia.
- Erityisäitiysrahaa voidaan myöntää vasta, jos muiden toimenpiteiden jälkeen jää ainoaksi mahdollisuudeksi työskentely sellaisissa olosuhteissa, joissa altistumista äidille tai sikiölle haitallisille tekijöille tapahtuu.

Erityisäitiysrahan yleiset edellytykset 2/3

- Hakijalla oltava voimassa oleva työsuhde.
- Yrittäjällä oikeus samoin edellytyksin kuin työntekijällä.
- Hakijan tulee olla työkykyinen.
- Muusta syystä työstä poissa olevalla ei ole oikeutta erityisäitiysrahaan (esim. vuosilomalla tai sairauslomalla).

Erityisäitiysrahan yleiset edellytykset 3/3

- Voidaan maksaa siihen saakka, kunnes äitiysrahakausi alkaa.
- Ei lyhennä varsinaista äitiys- ja vanhempainrahakautta.
- Voidaan maksaa myös yksittäisiltä päiviltä.
- Voidaan maksaa työnantajalle, jos työnantaja maksaa palkkaa erityisäitiysvapaan ajalta.
- Jos työolot saadaan turvallisiksi tai työsuhde päättyy, oikeus erityisäitiysrahaan päättyy.
- Oikeus erityisäitiysrahaan päättyy myös, jos henkilö aloittaa työskentelyn toisessa työssä eikä altistumista enää tapahdu.

Erityisäitiysrahan määrä

- Pääsääntöisesti erityisäitiysrahan suuruus määräytyy hakijan vuositulon mukaan samoin edellytyksin kuin sairauspäiväraha ja muut vanhempainpäivärahat.
- [Lue lisää erityisäitiysrahan määrästä.](#)

Erityisäitiysrahan hakeminen 1/2

- Erityisäitiysrahaa haetaan, kun erityisäitiysvapaan tarve on todettu tai takautuvasti 4 kuukauden kuluessa erityisäitiysrahakauden alkamisesta.
- Hakemuksen voi tehdä [Kelan asiointipalvelussa](#).
- Erityisäitiysrahaa voi hakea myös äidin vanhempainetuuslomakkeella (SV 9) Kelasta tai työpaikkakassasta.

Erityisäitiysrahan hakeminen 2/2

- Hakemukseen liitetään
 - Lääkärin tai terveyskeskuksen antama selvitys raskaudesta (SV 75 tai SV 97).
 - Työterveyslääkärin kirjoittama lausunto työssä tai työolosuhteissa olevasta vaarasta sikiön kehitykselle ja raskaudelle (SV 97).
 - [Tulosta lomake SV 97 \(terveysportti.fi\)](#)
 - Työnantajan täyttämä ilmoitus työolosuhteista ja työstä poissaolosta (SV 96).
 - Ilmoitus työnantajan maksamasta palkasta (Y 17), jos työnantaja maksaa palkkaa erityisäitiysvapaan ajalta.
 - Tarvittaessa hakijan oma kuvaus työstä.

Lääkärinlausunto erityisäitiysvapaan tarpeesta (Lomake SV 97)

- Lomaketta SV 97 saa seuraavista palveluista:
 - [Terveysportti \(terveysportti.fi\)](https://terveysportti.fi)
 - [Lääkäriportaali \(laakariportaali.fi\)](https://laakariportaali.fi)
 - [Lääkäriliiton jäsenpalvelu \(laakariliitto.fi\)](https://laakariliitto.fi).

Lääkärinlausunto erityisäitiysvapaan tarpeesta, esimerkki 1

Huonekalukonservaattori

Työnantaja
Yksityisyrittäjä

2 AIDIN JA/TAI SIKION TERVEDELLE VAARAA AIHEUTTAVA TEKIJÄ

Työtehtäviin tai työoloihin liittyy työntekijän tai sikiön terveydelle vaaraa aiheuttava tekijä. Tällaiset vaaratekijät on kuvattu valtioneuvoston asetuksessa 1335/2004 (1 luku 1 §).

☐ Kemiaallinen aine	☒ orgaaniset liuottimet	☐ syöpäsairauden vaaraa aiheuttavat aineet
☐ anestesiakaasut	☐ sytostaatit	☐ ympäristön tupakansavu
☒ lyijy	☐ hiilimonoksidi eli häkä	☐ torjunta-aineet
☐ elohopea		

Säteily

ionisoiva säteily mukaan lukien radionuklidit

muu haitalliseksi osoitettu säteily

Tarttuva tauti

☐ toksoplasmoosi	☐ herpes	☐ sytomegalotulehdus
☐ listerioosi	☐ vesirokko	☐ HIV-tartunta
☐ vihurirokko	☐ hepatiitti	☐ muut näihin verrattavat taudit

Muu vaaraa aiheuttava tekijä

Tarkempi selostus vaaraa aiheuttavasta tekijästä tutkittavan työtehtävissä tai työoloissa (voit jatkaa tarvittaessa kohdassa 4. Lisätietoja):

Yksityisyrittäjä, joka toimii vanhojen huonekalujen konservaattorina. Työskentelee pienessä kahden huoneen kellaritilassa, jossa ilmanvaihto ei ole optimaalinen. Vanhan maalin poistoon ja hioitujen puupintojen puhdistukseen käyttää etanolia, tärpättä ja finneriä. Vanhat poistettavat maalit ovat liuotinperusteisia, usein lyijyä sisältäviä ja altistumista liuotinaisille ei voi välttää. Vanha maali poistetaan osittain kuumentamalla. Raitisilmamaskia käyttää, mutta raskauden aikana pahoinvointi ja hengenahdistuksen tunne rajoittavat käytettävää aikaa. Työhygienisiä mittauksia ei ole tehty, mutta Työterveyslaitokselta saadun arvion mukaan orgaanisten liuottimien pitoisuudet ovat ylittäneet vastaavassa tilanteessa reippaasti 1/10 HTP-arvosta. Työskentelee yksin eikä vaihtoehtoista työtä ole.

Tiedot perustuvat

työpaikkaselvitykseen työtehtävien tai työolojen muuhun tuntemukseen, millaiseen?

Hakijan kuvaukseen ja Työterveyslaitoksen konsultointiin.

- Esimerkkilausunto, kun työntekijä altistuu lyijylle ja orgaanisille liuottimille.
- Lausunnossa on kuvattu hyvin työnkuva, altistuminen ja suojausmahdollisuudet. Lausunnossa on otettu kantaa myös siihen, voiko työntekijä tehdä vaihtoehtoista työtä.

Lääkärinlausunto erityisäitiysvapaan tarpeesta, esimerkki 2

Rakennusmaalarinlinjan opiskelija

Tyonantaja
Opiskelija käytännön harjoittelujaksolla

2 ÄIDIN JA/TAI SIKIÖN TERVEYDELLE VAARAA AIHEUTTAVIA TEKIJÄ

Työtehtäviin tai työoloihin liittyy työntekijän tai sikiön terveydelle vaaraa aiheuttava tekijä. Tällaiset vaaratekijät on kuvattu valtioneuvoston asetuksessa 1335/2004 (1 luku 1 §).

☐ kemiallinen aine	☒ orgaaniset liuottimet	☒ syöpäsairauden vaaraa aiheuttavat aineet
☐ anestesiakaasut	☐ sytostaatit	☐ ympäristön tupakansavu
☐ lyijy	☐ hiilimonoksidi eli häkä	☐ torjunta-aineet
☐ elohopea		

Säteily

☐ ionisoiva säteily mukaan lukien radionuklidit	☐ muu haitalliseksi osoitettu säteily
--	--

Tarttuva tauti

☐ toksoplasmooosi	☐ herpes	☐ sytomegalotulehdus
☐ listerioosi	☐ vesirokko	☐ HIV-tartunta
☐ vihurirokko	☐ hepatiitti	☐ muut näihin verrattavat taudit

Muu vaaraa aiheuttava tekijä

Tarkempi selostus vaaraa aiheuttavasta tekijästä tutkittavan työtehtävissä tai työoloissa (voit jatkaa tarvittaessa kohdassa 4, Lisätietoja):

Opiskelee rakennusmaalariksi. Alkamassa on viimeinen käytännön harjoittelujakso, muuta opiskelua ei enää ole jäljellä. Käytännön työvaiheessa joutuu työskentelemään vaihtelevissa kohteissa ja altistuu työssä orgaanisille liuottimille ja syöpävaaraa aiheuttaville kemikaaleille. Käytössä on mm. Orthex-tartuntapohjamaali ja Maalarin valkolakka tai Panssarimaali. Näillä on käyttöturvatiiedoissa merkintä R40 (H351) epäillään aiheuttavan syöpäsairauden vaaraa. Samoissa tiloissa saattaa myös olla mm. kovuupölyä, joka luokitetaan syöpävaaralliseksi. Myös betoni- ja kivipöly voi sisältää syöpävaaralliseksi luokiteltua kvartssia. Vaaratekijöitä ei voi poistaa eikä muuta opiskeluun liittyvää työtä ole.

Tiedot perustuvat

☐ työpaikkaselvitykseen	☒ työtehtävien tai työolojen muuhun tuntemukseen, millaiseen?
--	---

Oppilaitoksen selvitys, käyttöturvatiedotteet

- Esimerkki lausunnosta, kun harjoittelua tekevä opiskelija altistuu orgaanisille liuottimille ja syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille.
- Lausunnossa on kuvattu hyvin työnkuva, altistuminen ja suojausmahdollisuudet. Lausunnossa on otettu kantaa myös siihen, voiko harjoittelua tekevä opiskelija tehdä vaihtoehtoista työtä.

Esimerkkejä työaloista ja ammanteista

Eläinlääkäri

- Eläintenhoitajan ja keinosiementäjän erityisäitiysvapaan tarve arvioidaan yksilöllisesti samoilla perusteilla.
- Vaaratekijöitä ovat
 - anestesiakaasut ja röntgensäteily
 - toksoplasmoosi ja listerioosi erityisesti isoja tuotantoeläimiä hoidettaessa, pieniä eläimiä käsiteltäessä suojautuminen on yleensä riittävä
 - solunsalpaajat ja hormonaaliset lääkkeet, muut raskaudelle haitalliset lääkeaineet (raskauden aikana ei tule tehdä solunsalpaajien laimennoksia).
- Erityisäitiysraha voidaan myöntää, jos
 - vaaratekijää ei voi poistaa tai välttää eikä suojautuminen ole mahdollista ja
 - tuore vasta-ainemääritys on negatiivinen (toksoplasma).
- Arviota varten tarvitaan hyvä kuvaus työoloista.

Auton huolto ja maalaus 1/2

- Vaaratekijöitä voivat olla
 - orgaaniset liuotinaineet
 - syöpävaaralliset aineet, esim. pinnoitusaineet, jotka käyttöturvallisuustiedotteessa on luokiteltu syöpäsairauden vaaraa aiheuttaviksi H350 (R45 ja R49) ja sikiölle vaarallisiksi H360 (R61)
 - bensiini (sisältää syöpävaarallista bentseeniä) esim. kaasutinkorjauksissa
 - hiilimonoksidi (häkä) polttomoottoreiden pakokaasuista.

Auton huolto ja maalaus 2/2

- Erityisäitiysraha-oikeus harkitaan tapauskohtaisesti.
 - Tulee kyseeseen lähinnä pienissä ja suljetuissa tiloissa työskennellessä.
- Arviota varten tarvitaan
 - hyvä selvitys työoloista
 - käyttöturvallisuustiedotteiden vaaralausekkeet
 - tiedot mahdollisista työhygieniasämittauksista.

Rakennustyö 1/2

- Vaaratekijöitä voivat olla
 - maalaustyössä orgaaniset liuottimet, ruiskumaalauksessa kromaattipigmentit
 - betoni- ja kivipölyssä kvartsi
 - kovapuupölyssä syöpävaaralliset aineet (ei kotimaisessa puussa)
 - ruostumattoman teräksen hitsauksessa kromaatit ja nikkeli
 - vanhojen rakennusten purkutyössä
 - asbesti, PCB, kivihiilipöly, vanhat liuotin- ja lyijypohjaiset maalit.

Rakennustyö 2/2

- Erityisäitiysraha-oikeus harkitaan tapauskohtaisesti.
 - Edellytyksenä on, että vaaratekijää ei voi poistaa tai välttää eikä suojautuminen ole mahdollista.
 - Mahdollinen ahtaissa ja suljetuissa tiloissa työskennellessä.
- Arviota varten tarvitaan
 - hyvä kuvaus työoloista
 - käyttöturvallisuustiedotteiden vaaralausekkeet.

Entisöintityö

- Vaaratekijöitä voivat olla
 - vanhat liuotinpohjaiset maalit (maalin poistaminen kuumailmapuhaltimen avulla vapauttaa liuotinhuurut)
 - styreeni (massassa, jota käytetään kolojen korjaukseen)
 - orgaaniset liotinaineet
 - lyijy-yhdisteet vanhoissa materiaaleissa.
- Erityisäitiysraha harkitaan tapauskohtaisesti, arviota varten tarvitaan
 - hyvä selvitys työoloista ja siitä, miksi vaaratekijää ei voi poistaa tai välttää eikä suojautuminen ole mahdollista
 - käyttöturvatiiedoiteiden vaaralausekkeet
 - tulokset mahdollisista työhygienisistä selvityksistä.

Kynsiteknikko ja kampaaja

- Erityisäitiysrahan perusteena olevia vaaratekijöitä ei yleensä ole.
 - Käytettävät kemikaalit ovat pääosin ihoa, mahdollisesti myös hengitysteitä ärsyttäviä ja herkistäviä (allergisoivia) mutta eivät lisääntymisterveydelle haitallisia tai syöpäsairauden vaaraa aiheuttavia.
 - Liuotinaineita (asetoni, isopropanoli) käytetään niin pieniä määriä, ettei niitä voi pitää vaaratekijänä.
 - Hyvästä ilmanvaihdosta ja suojautumisesta on huolehdittava muutenkin kuin raskauden aikana.
 - Rakennekynsien teossa geelitekniikalla työskentelyssä altistumien on vähäisempää kuin akrylaattitekniikalla ja siihen siirtymistä suositellaan.
- Erityisäitiysraha ei pääsääntöisesti tule kyseeseen.
 - Tavanomaisesta poikkeavia kemikaaleja käytettäessä tulee hakemukseen liittää käyttöturvatiedote (H / R –lausekkeet) ja kuvaus k.o. aineen käytöstä.

Poliisi, vartija, sairaankuljettaja

- Erityisäitiysrahan perusteena olevia vaaratekijöitä ei yleensä ole.
 - Tapaturmanvaara, fyysinen kuormitus, hankalat työasennot, tärinä ja epäsäännölliset työajat eivät ole erityisäitiysrahan peruste.
 - Tarttuvien tautien tai kemikaali- tai säteilyaltistuksen mahdollisuus on näissä tehtävissä teoreettinen ja hyviä työtapoja noudattamalla ja suojautumalla vältettävissä, eikä erityisäitiysrahaa tälläkään perusteella ole myönnetty.

Tilastotietoa haetuista erityisäitiysrahoista

ERITYISÄITIYSRAHAT 2019			
Vaaratekijä	Myönnöt	Hylkäykset	Yhteensä
Yhteensä	172	51	223
Kemialliset aineet yhteensä	115	10	125
Anestesiakaasut	26	0	26
Lyijy	1	1	2
Orgaaniset liuottimet	39	1	40
Hiilimonoksidi eli häkä	3	3	6
Syöpäsairauden vaaraa aiheuttavat aineet	26	1	27
Ympäristön tupakansavu	4	0	4
Muut näihin verrattavat aineet	16	4	20
Säteily yhteensä	24	0	24
Ionisoiva säteily ml. radionuklidit	20	0	20
Muu haitalliseksi osoitettu säteily	4	0	4
Tarttuvat taudit yhteensä	32	4	36
Toksoplasmoozi	18	3	21
Listerioosi	9	0	9
Vihurirokko	1	0	1
Muut näihin verrattavat taudit	4	1	5
Parvorokko	1	0	1
Ei vaaratekijää	0	37	37

Neuvontapalvelut

- Työaltisteita koskevat kysymykset
 - Työterveyslaitos, Raskaus ja työ neuvontapalvelu
 - puh. 030 4741 tai verkkolomake "Raskaus ja työ-neuvontapalvelun tiedonkeruulomake"
 - [Työolot raskauden aikana \(ttl.fi\)](https://www.ttl.fi/tyoolot-raskauden-aikana)
- Säteilyä koskevat kysymykset
 - Säteilyturvakeskus
 - puh. 09-759 881
- Lääkkeitä ja sairauksia koskevat kysymykset
 - HUS/Myrkytystietokeskuksen teratologinen tietopalvelu
 - puh. 09-4717 6500
 - [Teratologinen tietopalvelu - äidin lääkeneuvonta \(hus.fi\)](https://www.hus.fi/teratologinen-tietopalvelu-aidin-lakeneuvonta)

Tiedonlähteitä 1/2

- [Erityisäitiysraha \(kela.fi\)](https://kela.fi)
- Taskinen H, Lindbohm M-L, Frilander H: Ohjeet vaaran arvioimisesta erityisäitiysvapaan tarvetta harkittaessa. Helsinki: Työterveyslaitos 2006.
- [Kemikaalit ja työ \(ttl.fi, pdf\)](#). Toim. Vainio ym. Helsinki: Työterveyslaitos 2005.

Tiedonlähteitä 2/2

- Terveystarkastukset työterveyshuollossa. "Sininen kirja" Työterveyslaitos 2011.
- Mäki-Jokela P, Nynäs P, Lindbohm M-L, Frilander H: Työaltisteet ja raskaus. Suomen Lääkärilehti 15/2014
- [Kansainväliset kemikaalikortit \(ttl.fi\)](http://ttl.fi)
- [OVA-ohjeet \(ttl.fi\)](http://ttl.fi)
- [KAMAT-tietokortit \(ttk.fi\)](http://ttk.fi)
- Käyttöturvallisuustiedotteet